

รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โรงเรียนจอมพระประชาสรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33*

THE PROFESSIONAL LEARNING COMMUNITY MODEL FOR ACTIVE LEARNING DEVELOPMENT OF CHOPMPHRAPRACHASAN SCHOOL, THE SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 33

สฤณี วิวาสุขุ

Sarit Wiwasukhu

โรงเรียนจอมพระประชาสรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33

Chom Phra Prachasan School The Secondary Educational Service Area Office 33, Thailand

E-mail: khunsarit@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาองค์ประกอบ เพื่อสร้าง เพื่อศึกษาผลการใช้ และเพื่อประเมินรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โรงเรียนจอมพระประชาสรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยการวิจัยและพัฒนาซึ่งดำเนินการ 4 ขั้นตอน ดังนี้ 1) ศึกษาองค์ประกอบของรูปแบบ โดยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 10 คน 2) สร้างรูปแบบ ยกร่างรูปแบบและจัดทำคู่มือการใช้รูปแบบ ตรวจสอบรูปแบบจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 คน 3) ศึกษาผลการใช้รูปแบบ โดยนำไปใช้จริงในปีการศึกษา 2562 กับครู จำนวน 122 คน 4) ประเมินรูปแบบโดยครู จำนวน 122 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์ แบบตรวจสอบ แบบประเมิน วิเคราะห์ข้อมูลสถิติที่ใช้ คือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์เนื้อหาและสรุปข้อมูล ผลการวิจัยพบว่า 1) องค์ประกอบของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูมี 8 องค์ประกอบ ได้แก่ การมีวิสัยทัศน์และค่านิยมร่วมกัน การมุ่งเป้าหมายร่วมกันสู่การเรียนรู้ของนักเรียน การร่วมมือรวมพลัง การชี้แนะการปฏิบัติ การสะท้อนผลการปฏิบัติ โครงสร้างสนับสนุนจากผู้บริหาร การมีภาวะผู้นำร่วม และชุมชนกัลยาณมิตร 2) รูปแบบมี 6 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักการ วัตถุประสงค์ องค์ประกอบของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู กระบวนการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล และเงื่อนไขความสำเร็จ โดยรวมรูปแบบมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด 3) ผลการใช้รูปแบบ พบว่า

* Received 9 August 2021; Revised 27 December 2021; Accepted 3 January 2022

คุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุก และผลงาน/ชิ้นงานของนักเรียน โดยรวมมีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด และ 4) รูปแบบมีความถูกต้องครอบคลุม ความเป็นประโยชน์ ความเหมาะสม และความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.79$, S.D. = 0.15)

คำสำคัญ: รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ, การจัดการเรียนรู้เชิงรุก, สมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

Abstract

The objective of this research were to study the PLC model components, to create the PLC model, to implement the PLC model and to evaluate the Professional Learning Community Model for Active Learning Development of Chomprapachasan School, The Secondary Educational Service Area Office 33 by research and development methodology 4 stages; 1) studying the PLC model components by literature reviewing and interview with 10 experts. 2) Creating the PLC model by drafting the model and the models' suitable assessment by 9 the academic experts. 3) Implementing the PLC model in 2562 school year by 122 teachers. 4) Evaluating the PLC model. The data was collected from 122 teachers. The research tools were interview form, checking form, questionnaires. The statistics used for data analysis were mean standard deviation, content analysis and summary. The finding showed as follow; the Professional Learning Community components consist of 8 factors; shared values and vision, collective focus on student learning, collaboration, expert advice and study visit, reflective dialogue, supportive conditions, supportive and shared leadership and caring community. The PLC model consist of 6 factors; (a) Principle, (b) Objectives, (c) PLCs' elements (d) Learning process (e) Measurement and evaluation and (f) Successfully conditions that the PLC model's suitable in overall was the highest level. The implement results of the PLC model showed the quality of the active learning plan, teacher active learning performance and student work pieces in overall was the highest level. And the PLC model evaluation in accuracy standards, utility standards, propriety standards, and feasibility standards were the highest level ($\bar{X} = 4.79$, S.D. = 0.15).

Keywords: The PLC Model, Active learning, Active learning performance.

บทนำ

การเรียนรู้ขององค์การในศตวรรษที่ 21 ถือว่าทักษะในการเรียนรู้มีความสำคัญ การจัดการเรียนรู้ในยุคศตวรรษที่ 21 ผู้เรียนทุกระดับชั้นต้องได้รับการปลูกฝังและพัฒนาอย่างต่อเนื่องและจริงจังเพื่อให้เกิดทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย ความรู้ในวิชาแกนที่สำคัญ ได้แก่ ภาษาอังกฤษ การอ่าน และภาษาที่สำคัญของโลก วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ การปกครองและหน้าที่พลเมือง ศิลปะ การมีจิตสำนึกที่ดีต่อโลกและสิ่งแวดล้อม และการดูแลสุขภาพควบคู่กันไป ทักษะที่จำเป็น ได้แก่ ทักษะชีวิต และการทำงาน ทักษะด้านสารสนเทศ ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ได้แก่ ทักษะการคิดขั้นสูง และการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ การคิดอย่างมีวิจารณญาณและแก้ปัญหา การสื่อสารและการร่วมมือกันทำงาน ซึ่งเป็นทักษะสำคัญสำหรับการเรียนรู้และการปฏิบัติงานให้ประสบผลสำเร็จสามารถทำงานและอยู่ร่วมกับคนต่างวัฒนธรรมและมีวิถีชีวิตที่หลากหลายได้เป็นอย่างดี (เข็มทอง ศิริแสงเลิศ, 2561); (วัชรรา เล่าเรียนดี และคณะ, 2560) ดังนั้น การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน จึงจำเป็นต้องพัฒนาบุคลากรและครูผู้สอนให้มีคุณลักษณะและมีความรู้ความเข้าใจเพื่อพร้อมรับสถานการณ์ที่จะเปลี่ยนแปลงต่อไปทั้งในปัจจุบันและอนาคต ทั้งนี้เพราะบุคลากรและครูเป็นผู้ใกล้ชิดกับผู้เรียน และเป็นผู้มีบทบาทสำคัญที่จะได้พัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สอดคล้องกับเป้าหมายที่กำหนดไว้ในแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560-2579 และนโยบายของ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2561)

การพัฒนาครูให้มีความเป็นมืออาชีพและเป็นผู้มีสมรรถนะที่เด่นชัดในปัจจุบัน ได้แก่ การพัฒนาสมรรถนะด้านการออกแบบและวางแผนการจัดการเรียนการสอน สมรรถนะด้านการจัดการชั้นเรียนและบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ สมรรถนะด้านการประเมินการเรียนรู้ และสมรรถนะด้านการพัฒนาตนเองและวิชาชีพครูอย่างต่อเนื่อง รูปแบบการพัฒนาที่นำไปใช้อย่างแพร่หลายและเป็นที่ยอมรับ เช่น การอบรม การศึกษาดูงาน การฝึกปฏิบัติ การนิเทศ การประชุมและสัมมนา เป็นต้น ซึ่งรูปแบบเหล่านี้ทำให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน ความร่วมมือ การเปิดใจรับฟัง การเรียนรู้เพื่อแก้ปัญหาและเปลี่ยนแปลงร่วมกันน้อย และยังปรากฏผลเชิงประจักษ์ในแง่ของการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนว่ายังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร ดังนั้น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงได้กำหนดกลยุทธ์การดำเนินงานเพื่อส่งเสริมให้เกิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ของครูในพื้นที่ในโรงเรียนเดียวกัน และระหว่างโรงเรียนหรือองค์กรอื่น ๆ ตลอดจนแผนการศึกษาแห่งชาติฉบับปรับปรุง (พ.ศ. 2552 - 2559) กรอบการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552 - 2561) และนโยบายทางการศึกษาที่มุ่งเน้นการปฏิรูปการศึกษาอันเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาคนของประเทศเพื่อเสริมสร้างศักยภาพในการแข่งขันกับนานาชาติอารยประเทศทำให้กระแสนชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเริ่มได้รับการกล่าวถึงในกลุ่มของนักวิชาการและนักการศึกษาไทยและมีการศึกษาวิจัยกันอย่างแพร่หลายในปัจจุบัน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2552)

การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เป็นการเอื้ออำนวยต่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อให้เกิดการร่วมมือร่วมพลังใน การพัฒนาการปฏิบัติงานของตนเองเพื่อสร้างความเข้มแข็งทางวิชาการและวิชาชีพ การที่ครูมีความรู้ มีทักษะที่เหมาะสม และมีสมรรถนะที่ดีย่อมส่งผลโดยตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน (Darling-Hammond, L., 1999); (Brookfield, S., 1995) จากการศึกษางานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพ (PLC) พบว่า การให้ชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารขับเคลื่อนโรงเรียนนั้นเป็นแนวทางที่มีประสิทธิภาพและส่งผลดีต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เป็นการยกระดับการศึกษาทั้งระบบ และพัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียนให้ทัดเทียมกับสากล เสริมสร้างทักษะการเรียนรู้แห่งอนาคต อีกทั้งเป็นการปฏิรูปครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เห็นความสำคัญของการออกแบบการจัดการเรียนการสอน และการประเมินผลผู้เรียนให้ตรงตามความต้องการของตัวผู้เรียนเองและต่อสังคม ทั้งนี้ การยกระดับมาตรฐานคุณภาพการศึกษาให้ได้ผลดีนั้นกระทำได้อย่างยากหากขาดความร่วมมือร่วมใจกันระหว่างผู้บริหาร ครูและบุคลากรทุกคนในโรงเรียน หรือโรงเรียนใดโรงเรียนหนึ่งกระทำโดยลำพังโดยปราศจากการให้ความร่วมมือกันระหว่างโรงเรียนหรือบริหารจัดการกันเป็นกลุ่ม การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพ (PLC) จึงควรได้รับการส่งเสริมให้มากขึ้นโดยอาศัยความร่วมมือภายในกลุ่มโรงเรียนระดับพื้นที่ให้เกิดเป็นความร่วมมือกันเพื่อให้บริการทางการศึกษาแก่ผู้เรียนตอบสนองความต้องการทางการศึกษาแก่ประชาชนในพื้นที่ (มินตรา ลายสนธิเสรีกุล, และปิยพงษ์ สุเมตติกุล, 2557)

การบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนจอมพระประชาสรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 ได้ดำเนินงานพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ได้มาตรฐานเป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและมีคุณภาพสอดคล้องกับระบบประกันคุณภาพการศึกษา การประเมินคุณภาพภายใน และตอบสนอง ความต้องการของผู้เรียนและชุมชน จากการศึกษาวิเคราะห์สภาพปัญหาของโรงเรียน (โรงเรียนจอมพระประชาสรรค์, 2561) พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้อยู่ในระดับปรับปรุง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่มีผลการพัฒนาแบบไม่คงที่ โดยเฉพาะกลุ่มสาระที่มีผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินั้นพื้นฐาน O-NET น้อยกว่าค่าเฉลี่ยระดับประเทศ ครูขาดการวิเคราะห์ผลการประเมินและนำมาใช้ในการซ่อมเสริมและพัฒนาผู้เรียน รวมทั้งขาดการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียนเป็นรายบุคคล ดังนั้นแนวทางการแก้ไขปัญหาด้านคุณภาพผู้เรียน คือ จัดกิจกรรมหรือโครงการเพื่อส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพผู้เรียนเสริมสร้างสมรรถนะที่สำคัญตามหลักสูตรส่งเสริมกิจกรรมการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระอย่างต่อเนื่อง ยกกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้แก่เรียนอย่างหลากหลายและเข้มข้นมากขึ้นเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานระดับชาติ ส่งเสริมความรู้ความสามารถในการสร้างนวัตกรรมของนักเรียนอย่างต่อเนื่องหลากหลายรูปแบบ และจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนา

ศักยภาพนักเรียนให้หลากหลาย โดยจุดเน้นกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการพัฒนาครู คือ สนับสนุนให้ครูช่วยเหลือและเอาใจใส่ผู้เรียนกลุ่มอ่อนในชั้นเรียน ส่งเสริมให้ครูได้พัฒนาการออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ วิธีการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการสอนที่หลากหลาย เช่น การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ แบบสะเต็มศึกษา แบบผสมผสาน การจัดการเรียนรู้เชิงรุก การใช้โครงงานเป็นฐาน (Project-Based Learning) การใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-Based Learning) ที่ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะต่าง ๆ โดยเฉพาะด้านทักษะการทำโครงการที่ผู้เรียนได้รับรางวัลในระดับประเทศหลายรายการ และพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนให้สอดคล้องกับความต้องการที่เปลี่ยนแปลงไปตามสังคมปัจจุบันและความก้าวหน้าในศตวรรษที่ 21 อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน และพัฒนาวิชาชีพครูผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่มุ่งเน้นพัฒนาบทเรียนร่วมกันและวิธีการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน การเปิดชั้นเรียนและสะท้อนผล เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง และพัฒนาผลงานนักเรียนและครูเป็นนวัตกรรมหรือแบบอย่างที่ดีโดยใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) (โรงเรียนจอมพระประชาสรรค์, 2562)

การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เป็นวิธีการสอน แนวการสอน หรือกลยุทธ์การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่มุ่งให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ โดยผู้เรียนมีโอกาสเรียนรู้ มีปฏิสัมพันธ์กับผู้สอนและเพื่อนในชั้นเรียน มีความร่วมมือกันและความรับผิดชอบร่วมกัน มีวินัยในการทำงาน แบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ สร้างสถานการณ์ให้ผู้เรียน อ่าน ฟัง และสะท้อนคิด จากการลงมือปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งนำไปสู่การสร้างความรู้ของผู้เรียนจากสิ่งที่ลงมือปฏิบัติจริง เพื่อให้เกิดประสบการณ์ตรง ใช้ความผิดพลาดที่เกิดขึ้นเป็นบทเรียนสำคัญในการแก้ปัญหาและปรับปรุงให้ดีขึ้น (วัชร เกษพิชัยณรงค์ และคณะ, 2555) รวมถึงช่วยให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจจนสามารถชี้นำตนเองตลอดชีวิตในฐานะผู้ฝึกฝนการเรียนรู้ (Bonwell, C. C., & Eison, J. A., 1991) โดยครูผู้สอนมีบทบาทสำคัญในการเตรียมความพร้อมในการสอนโดยการวิเคราะห์ผู้เรียน กำหนดเป้าหมายการพัฒนาผู้เรียน จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก จัดเตรียมทรัพยากรการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ และสื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสม จัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกที่หลากหลาย จัดบรรยากาศในชั้นเรียนและสร้างบรรยากาศของการมีส่วนร่วมและส่งเสริมให้เกิดการร่วมมือในกลุ่มผู้เรียน ประเมินผลการเรียนรู้ด้วยวิธีการหลากหลาย และให้ข้อมูลสะท้อนกลับแก่ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนเห็นความสามารถของตนเอง ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงของชีวิตประจำวัน (วัชร เล่าเรียนดี และคณะ, 2560); (ณิรดา เวชญาลักษณ์, 2561) ซึ่งดัชนีชี้วัดความสำเร็จของการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู ได้แก่ 1) รูปแบบวิธีการสอนและเทคนิคการสอนและประสบการณ์การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 2) การมีสื่อการเรียนรู้ วัสดุอุปกรณ์ เทคโนโลยี แหล่งเรียนรู้ สถานที่ รวมถึงบรรยากาศและสภาพแวดล้อมการ

เรียนรู้ และ 3) ผลงานหรือชิ้นงานของนักเรียน การแสดงออกของผู้เรียนทั้งการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน การไตร่ตรองสะท้อนคิด และการสร้าง องค์ความรู้ด้วยตนเองของนักเรียน (Meyer, C. & Jones, T. B., 1993); (วัชรฯ เล่าเรียนดี และคณะ, 2560)

ผู้วิจัยตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและครู จึงสนใจที่จะพัฒนารูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ของโรงเรียนจอมพระประชาสรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 เพื่อพัฒนาครูให้มีความรู้ความเข้าใจในการออกแบบและพัฒนาบทเรียนร่วมกัน มีทักษะและ ประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในชั้นเรียน มีความรู้ความสามารถในการสร้างชุมชนแห่ง การเรียนรู้ทางวิชาชีพครู โดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทาง การเรียน ทักษะการเรียนรู้ เพิ่มพูนคุณลักษณะที่จำเป็นของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 รวมทั้งพัฒนาสมรรถนะความสามารถ ในการคิด คิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ คิดอย่างสร้างสรรค์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ และคิดเป็น ระบบของผู้เรียน โดยหวังเป็นอย่างยิ่งว่ารูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่พัฒนาขึ้นจะ สามารถเป็นนวัตกรรมหรือแบบอย่างที่ดีแก่สถานศึกษาอื่นในการพัฒนาคุณภาพครูและ คุณภาพผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบของรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โรงเรียนจอมพระประชาสรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33
2. เพื่อสร้างรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โรงเรียนจอมพระประชาสรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33
3. เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โรงเรียนจอมพระประชาสรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา 33
4. ประเมินรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โรงเรียนจอมพระประชาสรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) แบ่งการวิจัยออกเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบของรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทาง วิชาชีพเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โรงเรียนจอมพระประชาสรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 โดยการศึกษาและสังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี เอกสารและ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ แนวคิดการพัฒนารูปแบบ แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูในสถานศึกษาจากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สมรรถนะครู และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โรงเรียนจอมพระประชาสรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 และนำมาจัดทำเป็นข้อคำถามเพื่อสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษาระดับเขตพื้นที่การศึกษา ครูวิทยฐานะเชี่ยวชาญ และอาจารย์มหาวิทยาลัย จำนวน 10 คน ซึ่งมีคุณสมบัติเป็นผู้เชี่ยวชาญในด้านบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา อย่างน้อย 3 ปี หรือเป็นผู้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาและมีประสบการณ์บริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา อย่างน้อย 3 ปี หรือเป็นผู้มีประสบการณ์ด้านการวิจัยและพัฒนาด้านการบริหารการศึกษา อย่างน้อย 3 ปี หรือด้านการจัดการเรียนการสอนสาขาวิชาการบริหารการศึกษาในระดับอุดมศึกษา โดยวิธีการคัดเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติคือ การวิเคราะห์เนื้อหาและสรุปข้อมูล

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โรงเรียนจอมพระประชาสรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 โดยการนำข้อมูลที่ได้จากขั้นตอนที่ 1 มากร่างรูปแบบและจัดทำคู่มือการใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โรงเรียนจอมพระประชาสรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 และนำเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 คน เพื่อประเมินความเหมาะสมของรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โรงเรียนจอมพระประชาสรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบประเมิน มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติคือ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จากนั้นนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไขรูปแบบก่อนนำไปทดลองใช้

ขั้นตอนที่ 3 การศึกษาผลการใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โรงเรียนจอมพระประชาสรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา 33 โดยนำรูปแบบไปใช้จริงในปีการศึกษา 2562 กับครูโรงเรียนจอมพระประชาสรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 จำนวน 122 คน ได้มาโดยการคัดเลือกแบบเจาะจงและเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยใช้การพัฒนาบทเรียนร่วมกัน ซึ่งมีกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นวิเคราะห์ (Analyze) ขั้นวางแผนการจัดการเรียนรู้ (Plan) ขั้นเปิดชั้นเรียนและการสังเกตชั้นเรียน (Teaching and Observation) ขั้นสะท้อนคิดเพื่อการพัฒนา (Reflect) และขั้นสรุป แก้ไขปรับปรุง และพัฒนาต่อเนื่อง (Revise) ผลการใช้รูปแบบนำเสนอใน 3 ประเด็น ได้แก่ 1) ผลการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู 2) ผลประเมินสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู และ 3) การประเมินผลงาน/ชิ้นงาน

ของนักเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบประเมิน 3 ฉบับ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ผ่านการตรวจสอบความตรงของเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ซึ่งมีคุณสมบัติเป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านการวิจัยและพัฒนา การวัดและประเมินผล และการบริหารการศึกษา โดยข้อคำถามมีค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นทั้งฉบับมีค่าเท่ากับ 0.99, 0.99 และ 0.95 ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นสูง สามารถนำไปใช้ได้ และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ คือ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โรงเรียนจอมพระประชาสรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 ใน 4 ประเด็น ได้แก่ ด้านความเป็นประโยชน์ ด้านความเป็นไปได้ ด้านความเหมาะสม และความถูกต้องครอบคลุม กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ครูโรงเรียนจอมพระประชาสรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 จำนวน 122 คน ซึ่งเป็นผู้นำรูปแบบไปปฏิบัติจริงในปีการศึกษา 2562 ได้มาโดยการคัดเลือกแบบเจาะจงและปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบประเมิน มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ผ่านการตรวจสอบความตรงของเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ซึ่งมีคุณสมบัติเป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านการวิจัยและการวัดและประเมินผล และการบริหารการศึกษา โดยข้อคำถามมีค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นทั้งฉบับมีค่าเท่ากับ 0.92 ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นสูง สามารถนำไปใช้ได้ และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ คือ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาองค์ประกอบของรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โรงเรียนจอมพระประชาสรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 ซึ่งดำเนินการโดยการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า การขับเคลื่อนชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง โดยมีเป้าหมายสูงสุดเพื่อพัฒนาความรู้ สมรรถนะและคุณลักษณะของผู้เรียน องค์ประกอบของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูมี 8 องค์ประกอบ ได้แก่ การมีวิสัยทัศน์และค่านิยมร่วมกัน การมุ่งเป้าหมายร่วมกันสู่การเรียนรู้ของนักเรียน การร่วมมือรวมพลัง/การทำงานเป็นทีม การชี้แนะการปฏิบัติ การสะท้อนผลการปฏิบัติ โครงสร้างสนับสนุนจากผู้บริหาร การมีภาวะผู้นำร่วม และชุมชนกัลยาณมิตร มีกระบวนการเรียนรู้ ได้แก่ ขั้นวิเคราะห์ ขั้นวางแผนการจัดการเรียนรู้ ขั้นเปิดชั้นเรียนและสังเกตชั้นเรียน ขั้นสะท้อนผลเพื่อการพัฒนา และขั้นสรุป แก้ไขปรับปรุง และพัฒนาต่อเนื่อง ส่งผลให้ครูมีความเข้าใจในหลักการและกระบวนการ PLC ทักษะการจัดการเรียนการสอนเชิงรุก สามารถออกแบบและสร้างแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกและนวัตกรรมการเรียนรู้ที่

มีประสิทธิภาพ และทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อแก้ปัญหาผู้เรียนได้ และผู้เรียนมีพฤติกรรมการเรียนรู้ที่ดีขึ้น มีเจตคติเชิงบวกต่อการเรียน และมีความรู้ทั้งด้านวิชาการและทักษะชีวิต โดยมีเงื่อนไขความสำเร็จ คือ ควรดำเนินการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง มีความเด่นชัด มีอัตลักษณ์ของตนเอง จนเป็นวัฒนธรรมองค์กร ผู้บริหารต้องเป็นผู้นำและมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการ PLC และบุคลากรทุกคนต้องให้ความร่วมมือ ทำงานเป็นทีม มีความสามัคคี และความเชื่อมั่นในการขับเคลื่อนชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพพร้อมกัน

2. รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โรงเรียนจอมพระประชาสรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 เป็นการร่วมมือรวมพลังของผู้บริหารและครู โรงเรียนจอมพระประชาสรรค์ในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาครูให้มีทักษะการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุก และการสร้างสรรค์นวัตกรรมการเรียนรู้จากการปฏิบัติงานจริงอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง และเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาและเป้าหมายของหลักสูตรที่กำหนดไว้ โดยรูปแบบมี 6 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักการ วัตถุประสงค์ องค์ประกอบของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ กระบวนการเรียนรู้ การวัด และประเมินผล และเงื่อนไขความสำเร็จ ซึ่งผู้เชี่ยวชาญเห็นว่ารูปแบบโดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.81$, S.D. = 0.09) ดังนี้

องค์ประกอบ	รายละเอียด
1. หลักการของรูปแบบ	การขับเคลื่อนชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูในสถานศึกษาโดยกระบวนการแบบร่วมมือรวมพลังและการทำงานเป็นทีม เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกและพัฒนาวิชาชีพครูอย่างต่อเนื่องในบริบทของการปฏิบัติงานจริงผ่านกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน โดยมีเป้าหมาย คือ การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน
2. วัตถุประสงค์ ของรูปแบบ	1. เพื่อพัฒนาครูให้มีทักษะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกและการสร้างสรรค์นวัตกรรมการเรียนรู้จากการปฏิบัติงานจริงอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง 2. เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน
3. องค์ประกอบของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุก	องค์ประกอบที่ 1 การแบ่งปันคุณค่าและวิสัยทัศน์ (Shared values and vision) องค์ประกอบที่ 2 การร่วมมือรวมพลังมุ่งสู่การเรียนรู้ของผู้เรียน (Collective focus on student learning) องค์ประกอบที่ 3 การร่วมมือรวมพลัง (Collaboration) องค์ประกอบที่ 4 การรับคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญและการสังเกตชั้นเรียน (Expert advice and study visit) องค์ประกอบที่ 5 การสนทนาสะท้อนผลการปฏิบัติงาน (Reflective dialogue) องค์ประกอบที่ 6 การจัดสภาพที่เอื้ออำนวย (Supportive conditions) องค์ประกอบที่ 7 การสนับสนุนการเป็นผู้นำร่วมกัน (Supportive and shared leadership) องค์ประกอบที่ 8 ชุมชนกัลยาณมิตร (Caring community)
4. กระบวนการเรียนรู้	ขั้นวิเคราะห์ (Analyze)

องค์ประกอบ	รายละเอียด
	ขั้นวางแผนการจัดการเรียนรู้ (Plan) ขั้นเปิดชั้นเรียนและการสังเกตชั้นเรียน (Teaching and observation) ขั้นสะท้อนคิดเพื่อการพัฒนา (Reflect) ขั้นสรุป แก้ไขปรับปรุง และพัฒนาต่อเนื่อง (Revise)
5. การวัดและประเมินผล	1. การประเมินคุณภาพแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู 2. การประเมินสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู 3. การประเมินผลงาน/ชิ้นงานของนักเรียน
6. เงื่อนไขความสำเร็จ	1. ดำเนินการขับเคลื่อนชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องจนเป็นวัฒนธรรมองค์กร 2. สนับสนุนปัจจัยที่ช่วยให้การบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ประสบความสำเร็จ 3. ผู้บริหารและครูทุกคนต้องทำงานเป็นทีม มีความสามัคคี และเชื่อมั่นในการขับเคลื่อนชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพร่วมกัน 4. ครูต้องมีความรู้ความเข้าใจการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

3. ผลการใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โรงเรียนจอมพระประชาสรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 จากการนำรูปแบบไปใช้จริงในปีการศึกษา 2562 โดยครูพัฒนาบทเรียนร่วมกันและนำไปใช้จัดการเรียนรู้ในปีการศึกษา 2562 ผลการประเมินการใช้รูปแบบ พบว่า 1) คุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู มีผลการประเมินโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.72$, S.D. = 0.20) 2) ครูมีสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกมีผลการประเมินโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.62$, S.D. = 0.22) และ 3) ผลงาน/ชิ้นงานของนักเรียน โดยรวมมีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.61$, S.D. = 0.26)

รายการประเมิน	N = 122		ระดับการประเมิน
	$\bar{X}$	S.D.	
คุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก	4.72	0.20	มากที่สุด
สมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู	4.62	0.22	มากที่สุด
ผลงาน/ชิ้นงานของนักเรียน	4.61	0.26	มากที่สุด

4. ผลการประเมินรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โรงเรียนจอมพระประชาสรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 ด้านความถูกต้องครอบคลุม ด้านความเป็นประโยชน์ ด้านความเหมาะสม และด้านความเป็นไปได้ มีผลการประเมินโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.79$, S.D. = 0.15)

รายการประเมิน	N = 122		ระดับการประเมิน
	$\bar{x}$	S.D.	
ด้านความเป็นประโยชน์	4.85	0.22	มากที่สุด
ด้านความเป็นไปได้	4.83	0.18	มากที่สุด
ด้านความเหมาะสม	4.73	0.19	มากที่สุด
ด้านความถูกต้องครอบคลุม	4.74	0.20	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.79	0.15	มากที่สุด

อภิปรายผล

1. ผลการศึกษาขององค์ประกอบของรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โรงเรียนจอมพระประชาสรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 โดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า การขับเคลื่อนชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง มีองค์ประกอบสำคัญ 8 องค์ประกอบ ได้แก่ การมีวิสัยทัศน์และค่านิยมร่วมกัน การมุ่งเป้าหมายร่วมกันสู่การเรียนรู้ของนักเรียน การร่วมมือร่วมพลัง/การทำงานเป็นทีม การชี้แนะการปฏิบัติ การสะท้อนผลการปฏิบัติ โครงสร้างสนับสนุนจากผู้บริหาร การมีภาวะผู้นำร่วมและชุมชนกัลยาณมิตร และมีกระบวนการเรียนรู้ ได้แก่ การวิเคราะห์ การวางแผนการจัดการเรียนรู้ การเปิดชั้นเรียนและสังเกตชั้นเรียน การสะท้อนผลเพื่อการพัฒนา และการสรุป แก้ไขปรับปรุง และพัฒนาต่อเนื่อง ซึ่งคุณลักษณะของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพดังกล่าว เป็นกระบวนการที่ก่อให้เกิดการทำงานร่วมกันของผู้บริหารและครูในการทำงานเป็นทีม เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพิ่มความชำนาญและความเชี่ยวชาญให้กับวิชาชีพครูและผู้บริหาร โดยมีเป้าหมายคือการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียนทุกคน สอดคล้องกับแนวคิดของ (Hargreaves, A, 2003) ที่กล่าวว่า การดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพมีหลักการสำคัญคือ การยึดหลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม โดยการพัฒनावิสัยทัศน์ร่วมกัน การมีจุดหมายมุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียน การพัฒนาและติดตามการจัดการเรียนการสอนของครูในชั้นเรียน การสังเกตชั้นเรียนและให้ข้อมูลย้อนกลับและช่วยสนับสนุนการพัฒนาให้เกิดขึ้นทั้งครูและโรงเรียน โดยโรงเรียนมีหน้าที่จัดเตรียมสภาพแวดล้อมทางกายภาพและให้การสนับสนุนอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ (Stoll, M. et. al, 2003) องค์ประกอบของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูเป็นต้นทุนสำคัญที่ช่วยให้โรงเรียนสามารถพัฒนาความรู้ความสามารถและทักษะของครูที่ส่งผลให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาในที่สุด (ชูชาติ พวงสมจิตร, 2560)

2. รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โรงเรียนจอมพระประชาสรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 มี 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) องค์ประกอบของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู 4) กระบวนการเรียนรู้ 5) การวัดและประเมินผล และ 6) เงื่อนไขความสำเร็จ

ทั้งนี้เพราะรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพดังกล่าวมีองค์ประกอบครบถ้วนตามแนวคิด การพัฒนารูปแบบ และครอบคลุมภารกิจและเป้าหมายสำคัญของโรงเรียนในการพัฒนาครูและ พัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ได้มาตรฐานเป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและมีคุณภาพ สอดคล้องกับระบบประกันคุณภาพการศึกษา การประเมินคุณภาพภายใน และตอบสนองความ ต้องการของผู้เรียนและชุมชน ซึ่งเป็นไปตามแนวคิดของ Saylor, J. G. et al.; Arends, R. I.; Joyce, B. & Weil, M.; บุญเลี้ยง ทุมทอง และ ทิศนา แหมมณี ที่กล่าวว่า การพัฒนารูปแบบมี องค์ประกอบสำคัญที่ต้องคำนึงถึง ได้แก่ หลักการของรูปแบบ จุดประสงค์ของรูปแบบ กระบวนการ การวัดและประเมินผล (Saylor, J. G. et al., 1981); (Arends, R. I., 1997); (Joyce, B. & Weil, M., 2000) (บุญเลี้ยง ทุมทอง, 2559) และ (ทิศนา แหมมณี, 2556) เช่นเดียวกับผลการวิจัยนี้ของ ประภาภรณ์ คำโอภาส ศึกษาพบว่า รูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทาง วิชาชีพของครู ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในเขตภาคเหนือตอนบน มีองค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ หลักการของรูปแบบ วัตถุประสงค์ของรูปแบบ องค์ประกอบและ ขั้นตอนการดำเนินงานตามองค์ประกอบ การเรียนรู้สู่การปฏิบัติและกิจกรรม ผลลัพธ์ของ รูปแบบ และเงื่อนไขของรูปแบบ (ประภาภรณ์ คำโอภาส, 2560) และ ฐาปณัฐ อุดมศรี ศึกษา พบว่า รูปแบบการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพด้านการวิจัย ปฏิบัติการในชั้นเรียน มีองค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ หลักการและความสำคัญ วัตถุประสงค์ของ รูปแบบ องค์ประกอบของรูปแบบ แผนภาพของรูปแบบและการนำไปใช้ ปัจจัยความสำเร็จ และประโยชน์ที่ได้รับ (ฐาปณัฐ อุดมศรี, 2558)

3. จากการนำรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โรงเรียนจอมพระประชาสรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 ไปใช้ ในปีการศึกษา 2562 โดยการบริหารจัดการตามองค์ประกอบของรูปแบบซึ่งเป็นปัจจัย สนับสนุนให้เกิดกระบวนการเรียนของครูในโรงเรียน ซึ่งจากผลการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน พบว่า 1) ครูมีแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกที่มีคุณภาพโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจจะ เป็นเพราะว่า ครูทุกคนของโรงเรียนจอมพระประชาสรรค์ได้ร่วมกันกำหนดแนวทางการ จัดการเรียนรู้ตามหน่วยการเรียนรู้ ซึ่งเป็นการเตรียมการสอนอย่างเป็นระบบ โดยกระบวนการ เรียนรู้ขึ้นวางแผนการจัดการเรียนรู้ ครูได้ร่วมกันวิเคราะห์หลักสูตรการเรียนรู้ มาตรฐานการ เรียนรู้ และตัวชี้วัดหรือผลการเรียนรู้ และนำไปออกแบบและจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ สื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้ ที่นำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก รวมทั้งร่วมกันค้นหากิจกรรม การเรียนรู้ รูปแบบและเทคนิคการสอนที่เน้นการปฏิบัติที่หลากหลายเหมาะสมกับสาระ การเรียนรู้และธรรมชาติผู้เรียน ออกแบบและสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลที่หลากหลาย เหมาะสมกับผู้เรียน และครูพี่เลี้ยง ครูแกนนำ หรือเพื่อนครูร่วมชี้แนะ สะท้อนคิด แลกเปลี่ยน เรียนรู้เกี่ยวกับแผนการจัดการเรียนรู้ใน 5 ประเด็น ได้แก่ วัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ เนื้อหา สาระการเรียนรู้ การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้และสื่อการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล

การเรียนรู้ การบริหารจัดการชั้นเรียน จากนั้นครูผู้สอนจึงได้แก้ไขปรับปรุงประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกก่อนนำไปใช้จริง จึงทำให้ได้แผนการจัดการเรียนรู้ที่มีความชัดเจน สามารถบรรลุผลตามตัวชี้วัดของมาตรฐานการเรียนรู้ตามรายวิชานั้นได้ และสร้างความมั่นใจให้กับครูผู้สอนว่าต้องบรรลุผลการจัดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ซึ่งเป็นไปตามแนวคิดของ (ชูชาติ พ่วงสมจิตร, 2560); (ปริญญ์ กิจรุ่งเรือง และอรพิน ศิริสัมพันธ์, 2561) ที่ว่าการที่สมาชิกทุกคนในชุมชนแห่งการเรียนรู้ร่วมกันกำหนดเป้าหมาย คือ การพัฒนาผู้เรียน และช่วยกันวางแผนงาน นำประสบการณ์ของแต่ละคนมาแลกเปลี่ยนกัน และสามารถนำแนวปฏิบัติที่ดีไปประยุกต์ใช้ในงานของตนเองได้ 2) ครูมีสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เพราะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกเป็นการเรียนที่เน้นให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับการเรียนการสอน การเพิ่มความรู้ความเข้าใจให้แก่ผู้เรียนในเรื่องที่จะเรียนรู้ ช่วยพัฒนาการเรียนรู้ ส่งเสริมให้เกิดทักษะการคิดวิเคราะห์วิจารณ์ เพิ่มทักษะการคิดระดับสูง กระตุ้นให้นักเรียนได้สร้างความรู้ด้วยตนเอง สำรวจตรวจสอบเจตคติและคุณค่าที่เกิดขึ้นของตนเอง และส่งเสริมให้นักเรียนรับฟังและพิจารณาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน และให้ข้อมูลป้อนกลับต่อการเรียนรู้ของนักเรียน โดยรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่นำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในชั้นเรียน ช่วยให้ผู้เรียนมีความเข้าใจเนื้อหาวิชาได้ชัดเจน ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะการคิดและกระบวนการแก้ปัญหา ทั้งการคิดสร้างสรรค์ คิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์และประเมินข้อมูลในสถานการณ์ต่าง ๆ และสามารถสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนและเห็นคุณค่าของการเรียนรู้ที่ตนเองได้ลงมือปฏิบัติจริง (Marlowe, B. A., & Page, M. L, 2005); (พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และเพียรวิทย์ ยินดีสุข, 2561) การพัฒนาสมรรถนะครูผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในโรงเรียนได้สร้างความตระหนักและความรับผิดชอบแก่ผู้บริหารและครูทุกคน รวมทั้งได้สร้างข้อตกลงและแนวปฏิบัติที่ชัดเจนร่วมกัน มีบรรยากาศและมีวัฒนธรรมการทำงานแบบมีส่วนร่วม มีการทำงานเป็นทีม ครูผู้สอนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ รับการชี้แนะจากครูพี่เลี้ยง ครูแกนนำ และเพื่อนครูในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก และนำรูปแบบ เทคนิคการสอน และวิธีการจัดการเรียนรู้เชิงรุกที่เหมาะสมไปใช้ในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในชั้นเรียน รวมทั้งการได้รับการนิเทศและสังเกตการสอนของเพื่อนครูในชั้นเรียน การร่วมสนทนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การให้ข้อมูลสะท้อนผลการจัดการเรียนรู้แก่ครูสอนเพื่อนำไปปรับปรุงและพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนและพัฒนาวิธีการจัดการเรียนรู้เชิงรุกใช้เรียนให้มีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง ซึ่งการปรับแก้แผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกและปรับปรุงกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกอย่างต่อเนื่องนี้ ทำให้ครูเกิดความชำนาญและมีความเชี่ยวชาญมากขึ้น รวมทั้งมีผลงานเชิงประจักษ์หรือรายงานการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนที่สามารถเป็นแนวปฏิบัติที่ดีที่สามารถเผยแพร่สู่สาธารณชนได้ และ 3) ผลการประเมินผลงาน/ชิ้นงานของนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด แสดงให้เห็นว่าการจัดการเรียนรู้เชิงรุกที่ครูได้ร่วมกันออกแบบไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้

เชิงรุกและนำมาใช้ในการจัดการเรียนเชิงรุกในชั้นเรียน เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ เน้นการทำงานเป็นกลุ่ม ความร่วมมือระหว่างผู้เรียน การมีปฏิสัมพันธ์กับผู้สอนและเพื่อนในชั้นเรียน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงออกความคิดเห็น ลงมือปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ นำความรู้ที่ได้รับมาอภิปรายเพื่อสะท้อนความคิด สร้างสรรค์ผลงานหรือชิ้นงาน และนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ทำให้นักเรียนมีผลงานหรือชิ้นงานและเกิดประสบการณ์ตรงตามสภาพจริง เป็นไปตามแนวคิดของ (ปรีชาญ เดชศรี, 2545) ที่กล่าวว่า กิจกรรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกเป็นการจัดการเรียนรู้ที่กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการวิเคราะห์ วิเคราะห์ สร้างความรู้ด้วยตนเอง และเพิ่มความสามารถในการแสดงออกด้านการประยุกต์ใช้ความรู้ที่ได้จากบทเรียน และแนวคิดของ (วัชร เกษพิชัยณรงค์ และคณะ, 2555) ที่ว่าการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกเป็นการเรียนที่เน้นให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับการเรียนการสอน กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิดขั้นสูง โดยการอ่าน เขียน ถามคำถาม อภิปรายร่วมกัน และลงมือปฏิบัติจริง สิ่งที่นักเรียนได้รับ คือ การลงมือทำเพื่อให้เกิดประสบการณ์ตรง แล้วใช้ความผิดพลาดที่เกิดขึ้นเป็นบทเรียนสำคัญในการแก้ปัญหาและปรับปรุงให้ดีขึ้น การที่ผู้เรียนมีการปฏิสัมพันธ์กับสิ่งต่าง ๆ อย่างหลากหลาย ทำให้เกิดแนวคิดใหม่ คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาได้ มีความรู้ และมีความคิดสร้างสรรค์ใหม่ ๆ

4. ผลการประเมินรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โรงเรียนจอมพระประชาสรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 ด้านความถูกต้องครอบคลุม ด้านความเป็นประโยชน์ ด้านความเหมาะสม และด้านความเป็นไปได้ มีผลการประเมินโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ที่เป็นเช่นนี้เพราะการพัฒนาในรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ เชิงรุก โรงเรียนจอมพระประชาสรรค์ เกิดจากการวิเคราะห์สภาพปัญหาของผู้เรียนและครู และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและมีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนให้ดียิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องพัฒนาครูให้มีความรู้ความเข้าใจในการออกแบบและพัฒนาบทเรียนร่วมกัน มีทักษะและประสบการณ์การจัดการเรียนรู้เชิงรุกในชั้นเรียน และจากการบริหารจัดการด้วยรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ได้แก่ การแบ่งปันคุณค่าและวิสัยทัศน์ (Shared Values and Vision) การร่วมมือรวมพลังมุ่งสู่การเรียนรู้ของผู้เรียน (Collective focus on student learning) การร่วมมือรวมพลัง (Collaboration) การรับคำชี้แนะจากผู้เชี่ยวชาญและการสังเกตชั้นเรียน (Expert advice and study visit) การสนทนาสะท้อนผลการปฏิบัติงาน (Reflective dialogue) การจัดสภาพที่เอื้ออำนวย (Supportive Conditions) การสนับสนุนการเป็นผู้นำร่วมกัน (Supportive and Shared Leadership) และชุมชนกัลยาณมิตร (Caring community) ในการส่งเสริมและพัฒนาครูโดยการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน ทำให้ครูได้พัฒนาตนเอง สมรรถนะครู และพัฒนาวิชาชีพครูในด้านการพัฒนาหลักสูตร การออกแบบหน่วยการ

เรียนรู้ การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก รูปแบบ เทคนิคการสอน วิธีการสอน และกลยุทธในการจัดการเรียนรู้ รวมทั้งการสร้างสื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน ซึ่งการพัฒนาเหล่านี้เกิดในภายในสถานศึกษา โดยการทำงานแบบมีส่วนร่วม การทำงานเป็นทีม และการแบ่งปันแนวคิดและประสบการณ์ที่ดีของตนเองให้เพื่อนครูด้วยกัน พร้อมทั้งได้รับการชี้แนะจากครูพี่เลี้ยง ครูแกนนำ และเครือข่ายการศึกษา ทำให้ครูมีสมรรถนะและประสบการณ์ในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในระดับที่เชี่ยวชาญมากยิ่งขึ้น นำไปสู่การสร้างสรรคผลงานทางวิชาการหรือรายงานการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนที่สามารถเผยแพร่สู่สาธารณชนได้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ (Hallam, P. R. et al., 2015) ที่ศึกษาพบว่า ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ได้รับการยอมรับว่ามีประสิทธิภาพในการปรับปรุงการทำงานร่วมกันของครูและพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

องค์ความรู้ใหม่

รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โรงเรียนจอมพระประชาสรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 เป็นกรอบการดำเนินงานที่แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบสำคัญ 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) องค์ประกอบของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 4) กระบวนการเรียนรู้ 5) การวัดและประเมินผล 6) เงื่อนไขความสำเร็จ เพื่อใช้ในการพัฒนาครูให้มีทักษะการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุก และการสร้างสรรค์นวัตกรรมการเรียนรู้จากการปฏิบัติงานจริงอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง และเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาและเป้าหมายของหลักสูตรที่กำหนดไว้ ซึ่งความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของรูปแบบ แสดงดังนี้

ภาพที่ 1 รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โรงเรียนจอมพระประชาสรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33

สรุป/ข้อเสนอแนะ

รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โรงเรียนจอมพระประชาสรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) องค์ประกอบของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู 4) กระบวนการเรียนรู้ 5) การวัดและประเมินผล และ 6) เงื่อนไขความสำเร็จ การนำรูปแบบไปใช้จริงทำให้ครูมีแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกที่มีคุณภาพ ครูมีสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุก และนักเรียนมีผลงาน/ชิ้นงาน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งผลการประเมินรูปแบบจากครู พบว่า รูปแบบมีความถูกต้องครอบคลุม ความเป็นประโยชน์ ความเหมาะสม และความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุด ดังนั้นการขับเคลื่อนชุมชนแห่งการเรียนรู้ตามรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุก จึงเป็นการพัฒนาครูให้มีการสร้างสรรค์นวัตกรรมการเรียนรู้และทักษะการจัดการเรียนรู้เชิงรุก จากการปฏิบัติงานจริงที่เป็นระบบ สถานศึกษาควรเป็นผู้นำทางวิชาการและผู้นำความเปลี่ยนแปลง สร้างความตระหนักและความรับผิดชอบในการพัฒนาครูผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูร่วมกันทุกขั้นตอน ให้การสนับสนุนปัจจัยต่าง ๆ และจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวย ต่อการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกอย่างต่อเนื่องจนเป็นวัฒนธรรมขององค์กร ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป 1) ควรศึกษาตัวชี้วัดจากองค์ประกอบของรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โรงเรียนจอมพระประชาสรรค์ อย่างชัดเจน เพื่อเทียบเคียงสมรรถนะของการดำเนินงานในแต่ละปีการศึกษา หรือเทียบเคียงสมรรถนะกับโรงเรียนแกนนำอื่น ๆ 2) ควรศึกษาปัจจัยความสำเร็จในการพัฒนารูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โดยการเทียบเคียงสมรรถนะ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาวิชาชีพครูและการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

เอกสารอ้างอิง

- เข้มทอง ศิริแสงเลิศ. (2561). การพัฒนาองค์กรแห่งการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21. ใน ประมวลสาระชุดวิชา นวัตกรรมการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ หน่วยที่ 1-7. นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมิกราช.
- ชูชาติ พ่วงสมจิตร. (2560). ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และแนวทางการนำมาใช้ในสถานศึกษา. วารสารศึกษาศาสตร์ มสธ, 10 (1): 34-41.
- ฐาปนัฐ อุดมศรี. (2558). รูปแบบการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพด้านการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน. ใน ดุษฎีนิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ณิศา เวชญาลักษณ์. (2561). หลักการจัดการเรียนรู้. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทิตนา แคมมณี. (2556). รูปแบบการเรียนการสอน : ทางเลือกที่หลากหลาย. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญเลี้ยง ทุมทอง. (2559). ทฤษฎีและการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: ทริปเพิล เอ็ดดูเคชั่น.
- ปรณัฐ กิจรุ่งเรือง และอรพิน ศิริสัมพันธ์. (2561). ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพครู: กลยุทธ์การยกระดับคุณภาพการศึกษา: แนวคิดสู่การปฏิบัติ. นนทบุรี: M & N Design.
- ประภาภรณ์ คำโอภาส. (2560). รูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในเขตภาคเหนือตอนบน. ใน ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ปรีชาญ เดชศรี. (2545). การเรียนรูปแบบ Active Learning: ทำได้อย่างไร. วารสาร สสวท, 30(116), 53-55.
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และเพียว ยินดีสุข. (2561). การเรียนรู้เชิงรุกแบบรวมพลังกับ PLC เพื่อการพัฒนา. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มินตรา ลายสนิทเสรีกุล, และปิยพงษ์ สมุตติกุล. (2557). กลยุทธ์การบริหารโรงเรียนสู่การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพของโรงเรียนมัธยมศึกษาในสหวิทยาเขตเบญจบุรพา กรุงเทพมหานคร. วารสาร OJED, 9(3), 392-406.
- โรงเรียนจอมพระประชาสรรค์. (2561). ผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา ปีการศึกษา 2561. สุรินทร์: โรงเรียนจอมพระประชาสรรค์.
- _____. (2562). ผลการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสาม ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนจอมพระประชาสรรค์. สุรินทร์: โรงเรียนจอมพระประชาสรรค์.
- วัชรรา เล่าเรียนดี และคณะ. (2560). กลยุทธ์การจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อพัฒนาการคิดและยกระดับคุณภาพการศึกษา สำหรับศตวรรษที่ 21. นครปฐม: เพชรเกษม พรินติ้ง กรุป.
- วัชรวิ เกษพิชัยณรงค์ และคณะ. (2555). การเรียนเชิงรุกและเทคนิควิธีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นการเรียนรู้เชิงรุก. กรุงเทพมหานคร: สถาบันนวัตกรรมการเรียนรู้มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2561). การประเมินตนเองและจัดทำแผนพัฒนาดตนเองรายบุคคล (Individual Development Plan : ID PLAN). กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2552). กรอบการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561). กรุงเทพมหานคร: สกศ.

- Arends, R. I. (1997). *Classroom Instruction and Management*. New York: McGraw Hill.
- Bonwell, C. C., & Eison, J. A. (1991). *Active learning: Creative Excitement in the Classroom*. ASHE-ERIC Higher Education Report. George Washington University. Washington DC: School of Education and Human Development.
- Brookfield, S. (1995). *Becoming a Critically Reflective Teacher*. New York: Wiley.
- Darling-Hammond, L. (1999). *Teacher quality and student achievement*. Washington: Centre for the study of teaching and policy, university of Washington.
- Hallam, P. R., et al. (2015). Trust and Collaboration in PLC Teams: Teacher Relationships, Principal Support, and Collaborative Benefits. *NASSP Bulletin*, 99(3) (Sep.) ; 193-216.
- Hargreaves, A. (2003). *Teaching in the knowledge society: Education in the age of insecurity*. New York: Teacher College Press.
- Joyce, B. & Weil, M. (2000). *Model of Teaching*. (6th Edition). Boston : Allyn and Bacon.
- Marlowe, B. A., & Page, M. L. (2005). *Creating and Sustaining the Constructivist Classroom*. (2nd ed.). California: Corwin Press.
- Meyer, C. & Jones, T. B. (1993). *Promoting Active Learning, Strategies for the College Classroom*. San Francisco: Jossey-Bass.
- Saylor, J. G. et al. (1981). *Curriculum Planning for Better Teaching and Learning*. (4th Edition). New York: Holt, Rinehart and Winston.
- Stoll, M. et al. (2003). *Professional Learning Community*. New York: Open University Press.